

SISZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megörzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XVIII. évfolyam 291. szám. Nagy-Várad. Szombat, 1912. december 21.

Az adó háboru.

Az első pillanatra szinte rokonszenvesnek tűnik fel az a mozgalom, amelyet a fővárosi demokraták indítottak a január hó 1-én életbeléptetni kívánt új adótörvények ellen. Rokonszenvesnek, mert hiszen az ősi magyar virtusnak egyik fő ismertető jele a „nem adózunk“ jelszóhoz való törhetetlen ragaszkodás. Ha az ember azonban a dolgok mélyére behatol, ha ismeri a mozgalom vezéreinek közszereplését s az utánuk törtető hadsereget, nagyon gondolkodóba esik, vajjon pártolja-e ezt a mozgalmat, vagy nem? Érezünk magunkban annyi bátorságot, hogy nyíltan kimerjük mondani, miszerint ez a mozgalom a magyar nép zöme előtt, de főleg az ország lakosságának tulnyomó nagy részét alkotó gazdaközönség előtt semmi esetre sem lehet rokonszenves és pártolásra méltó.

Amikor ugyanis a törvényhozás a koalíció idejében megalkotta az adóreformot, azt azzal a szándékkal tette, hogy megszünteti az adózásoknál eddig tapasztalt igaztalanságokat. Nálunk ugyanis a multban három adóalapot ismertek: az állampolgári becsületszót, az ingatlan tulajdont és a közhivatali állást. Ez utóbbi mindig biztos adóalap volt.

A földet és házat állott legyen az egy talpalatnyi rögből vagy egy düledező nádviskóból, a kincstár mindig megtudta adóztatni, még pedig eléggé borsosan. A hivatalnoki pályán lévők is megfizették a tartozásukat az állam irányában, mert hiszen az adójukat egyszerűen levonták a fizetésükből. Csakis egyet-

len egy adóalap volt tulon tul ingatag: a magánkereset, amelynek nagyságát pedig állampolgári becsületszó terhe alatt kellett bevallani. Hogy ez az állampolgári becsületszó hogy festett, arról talán ne is beszéljünk. Az automobilon grasszáló pénztőzsér, a szatócs, aki néhány esztendei működés után háziurra és földbirtokossá vedlik át, a nyole szobás lakással is elégedetlen ügyvéd, vagy pénzügynök minden lelkiismeret furdalás nélkül vallott be az adókiivetés alkalmával olyan jövedelmet, amilyenből az évente elfogyasztott havanna-szivarok ára sem igen került ki. És csodálatosképen az állampolgári becsületszóra menő ezt a bevallást az adókiivető-bizottságok akceptálták. Ami nagyon természetes is, mert hiszen az adókiivető-bizottságok a legtöbbször olyan tagokból állottak, akik maguk is az állampolgári becsületszó adó alapján adóztak. A föld népe, a lateiner ember, amely-nél minden fölöslegesen kiadott garas számít, az viselte a súlyos adóterhet, amelyet az adóreform sem csökkentett részére. Ez a rétege a nemzetnek most is nyugodtan túrné a fokozottabb megadóztatást, ámde nem tetszik az új adótörvény azoknak, akik eddig vidáman sütkéreztek az adómentesség vagyont hízaló napfényében.

Nem tetszik az adóreform azoknak, akinek állampolgári becsületszavában most már az állam nem akar bizni, mert hiszen a reform lényege tulajdonképen abban van, hogy ezentul az államnak jogában lesz hivatalos közegekkel kikutatni azt, vajjon az a tiszteletreméltó honpolgár, aki rongyos kabátban sirán-

kozik az adókiivető-bizottság előtt s amellettl kilencszobás krózsusi lakást tart, tényleg olyan jövedelmű-e, mint amilyent állampolgári becsületszóra bevallott. Nem tetszik az adóreform azoknak, akik az állam részére juttatandó esekély hányad miatt is féltik a gyors meggazdagodásukat. A pénz után törtető, a gyors meggazdagodásra törekvő embereknek az egész magyar közéletet terrorizáló csapata adta ki a jelszót az adóreform életbeléptetése ellen. A legérdekesebb ebben a háboruban természetesen az, hogy ez a csapat most is mint a kis egzisztenciák védője szerepel a küzdőtéren, holott az új adótörvényeket éppen a kis egzisztenciák érdekében alkották meg és a kis emberekre ha nem a megkívánt mértékben is, de bizonyos fokig mégis könnyítést fog hozni az adóreform.

Nagyon jó lesz tehát, ha az ország népe fel nem ül a demokrata hadnak és nem követi a demokrata vezérek által kiadott jelszót, már csak azért sem, mert hiszen a kormány a mostani súlyos viszonyokra való tekintettel amugy sem érvényesítette volna bizonyos ideig az adózás terén azokat a reformokat, amelyek az új adótörvényeknek lesznek a folyományai. Ne engedje tehát magát senki sem ugratni, ne engedje különösen az ország lakosságának tulnyomó nagyrészét alkotó gazdaközönség; ő sem igen nyer az adóreformból, minden nyeresége csakis abban fog állni, hogy ezentul olyanoknak is kell adót fizetniök, akik az adófizetés elől eddig kitudtak bujni.

Csak nagy üzletben vásároljunk! Ritka kedvező alkalom Karácsony előtt!

Tulhalmozott raktár és előre haladt idény miatt az összes **uri-, női- és gyermek divatcikkek december 31-ig mélyen leszállított áron** árusítatnak. Kérem a vevőközönséget személyesen meggyőződni. — Megtekintés vételkényszer nélkül.

CZILLÉR IMRE nagyáruháza.

A béke felé.

Kedvesebb karácsonyi ajándékot alig kaphattak volna a kettős monarchia népei, mint a békét, melynek létrejöttében most már erősen és teljes joggal bizhatunk.

Ha még nem mondták is ki a londoni konferencián monarchiánk követeléseinek tekintetében az utolsó szót, de az a két tény, hogy Anglia állást foglalt monarchiánk követelése mellett, Oroszország pedig megkezdte a leszerelést, jogot ad a legszebb reményekre.

A mi katonáinknak is jó karácsonya lesz, egy részét már az ünnepekre szabadságot adják, néhány hét múlva aztán a többiekre is rákerül a sor.

Oroszország leszerel.

Boroszló, dec. 20.

Három nap óta az orosz határokon föllított csapatokat fokozatosan visszavonják. Kétségtelen, hogy nemsokára minden vonalon le fogják szerelni az orosz csapatokat.

Többet nem hívnak be.

Bécs, dec. 20.

Feltétlenül hiteles forrásból közlik, hogy a tartalékosok további behívását lerendelték és már legközelebb kezdődik a leszerelés. Az utolsó mozgósított csapatok 3-6 héten belül szabadságra mennek.

Anglia monarchiánk mellett.

Belgrád, dec. 20.

A londoni jelentések a béketárgyalásokról Szerbiára nézve kedvezőtlenül hangzanak. A Pravda hivatalos helyen szerezte azt az értesülést, hogy a kikötő kérdése rosszul áll, mert Anglia véglegesen az

osztrák-magyar monarchia mellett foglalt állást. Így hát a legtöbb, amit Szerbia elérhet, hogy egy albán kikötőt használhat kereskedelmi célokra, de Albánia határai Szerbia hátrányára fognak bővülni.

Szerb kikötő.

A „Vossische Zeitung“ Londonból igen tontos és a jövő alakulásait körvonalozó tudósítást közöl. E szerint a nagykövetek reuniójának tárgyalásán kiderült, hogy sem a hármasszövetség, sem az entente megbízottai közt nem merült fel ellentét. A szerb kikötőkérdést és Albánia autonómiájának kérdését elintézettnak lehet tekinteni. — Minden valószínűség szerint Albánia autonómiát kap, amely egy más államnak, talán Törökországnak szuverénitása által korlátoztatik. Az új Albánia határait még nem állapították meg. Szerbia lemond arról, hogy földsvárat kapjon, mely az adriai partokhoz vezessen. A szerb igények csak addig fognak terjedni, hogy Szerbia kereskedelmi használat céljaira a tengerparton kikötőt kapjon, melyet nem vehet birtokba és amelyet még kevésbé erősíthet meg. A hatalmak képviselőinek nézetei ezekben a pontokban meglehetősen megegyeznek. Általában azt hiszik, a reunió határozott eredményre fog jutni és ez esetben a béke biztosítva van.

A porta álláspontja.

Konstantinápoly, dec. 20.

A porta nem akarja a londoni béketárgyalást megghusítani, sőt ellenkezően most már hajlandó volna bizonyos föltételek mellett a görög kiküldöttekkel is tárgyalásba bocsátkozni.

London, dec. 20.

Danev dr egy újságírónak kijelentette, hogy véleménye szerint nem valószínű, hogy Törökország a béketárgyalást el akarja

huzni, itt legfőképpen csak arról lehet szó, hogy Konstantinápolyban nincs meg az egyetértés a vélemények ott nagyon szétágaznak. A tárgyalások halogatása vagy megghusulása Törökország életbevágó érdekeit sértené. Danev végül kijelentette, hogy teljes bizalommal tekint a béketárgyalás eredménye elé.

London, dec. 20.

A török delegátusok a többi között azt a távirati utasítást is kapták, hogy ragaszkodjanak ahhoz a föltételhez, hogy Drinápolyt élelmiszerekkel lehessen ellátni. A polgárok azonban ennek a föltételnek a teljesítéséről tudni sem akarnak, mert biznak abban, hogy Drinápolyt rövidesen meg kell adnia magát.

Konstantinápoly, dec. 20.

A hadvezérek és az államférfiak között a háború kérdése miatt nagy viszálly tört ki. Azt hiszik, hogy a háború folytatása sokkal valószínűbb, mint az, hogy a békét megkötik. Törökország mindenestre erősen készülődik a háború folytatására és több intézkedést tett haderejének növelésére. A flotta eddigi csatározásai alapján remélik, hogy a török flotta már legközelebb döntő sikert fog elérni.

Elesett török admirális.

Athén, dec. 20.

Hire jár, hogy Halil pasa török admirális e hó 16-án a Haireddin-Barbarossa tengernagyi hajón a tengeri esata közben elesett. Hajója állítólag szintén nagyon megrongálódott.

Montenegró elégedetlen.

Belgrád, dec. 20.

Idevaló mértékadó körök Montenegróból olyan híreket kaptak, amelyekből kitűnik, hogy a montenegrói nép kedve az utóbbi

JAPÁN.

Egy rövidke hirt röpitett világgá a táviró és ez a rövidke hír megrázta Európa öreg testét, erősebb dobbanásra kényszeríti a fáradt vérkeringést. Japán anektál! A birodalomhoz csatolja végleg a megszállt tartományt, a koreai félszigetet.

Japán újra megmozdul. Az első lépésével elnyerte Európa bámulatát és az orosz terjeszkedésnek örökre gátat vont, szélső Kelet felé, a második lépésével, a szigetország átlépte a tengerszorost és az ázsiai kontinensen vetette meg lábait örök időkre. A japán nép józan erkölcein keresztül ártostálta az európai kulturát és látnoki erővel tekintve a jövőbe, megindult előre Ázsián keresztül, de Európa felé... és Európa... mint hajdan a bizánci porfirogenéta kifestett arcu nője, várta egykor az életet vagy halált adó padisaht, várja az ifju erős sárga óriást, aki még most bizonytalanul, de föltartóztatlanul megindult nyugat felé.

Mi lesz, ha Japán teljesen öntudatra ébred, ha lerázza magáról a barátság álarca alatt ráerőszakolt vezető karokat és szétüt a támogatni akarók között. Elég lesz-e akkor az európaiak tengerjáró acélvárainak egész tömege, a borzalmasan komoly fegyelemmel, feltartóztatlanul előnyomuló sárga em-

bertömegekkel, Japán hajókkal, halálmegvető fatális bátorsággal szemben.

Nem! Európa akkor el fog bukni. Japán győzni fog.

Az embertömegekkel szembe fogja állítani az embertömeget, de erkölccsel, hittel, fanatizmussal szemben nem fogja megállani a helyét.

A sárga faj életerős egyénisége, az európai kulturát átídomítva fogadta be és megerősödve a tiszta faji tulajdonságokkal, ez a műveltség egy új évezrednek a műveltsége lesz, melynek hegemoniája uralodni fog a világ felett.

Az orosz-japán háború után nagy ünnepek voltak a győzelem mámorában, aztán nagy nemzeti gyász az elesettek emlékére.

A japánok örömmámorban usztak és büszkén gyászolták a halottaikat, pedig de sok fam, de sok mimózás, krisantenum-virágos házikó maradt férfi nélkül, kereső nélkül. Impozáns volt a japán nők, lányok gyászoló tömege, amint közel harmincezren könyezve, végig tipegtek, kibontott hajjal Jeddó utcáin.

Japán megismerte magát. Japán naggyá lett. A nagy vérkereszttség. Mukden, Chemulpo, Chusima, Liajong tette naggyá.

Egy japán sorhajó tiszttel beszélgettem. Gyönyörű látvány tárult elénk. Előttünk tevert el egész Jokohama, könnyű építkezésű apró házaival, kertjeivel, előtte a végtelen tenger lobogódiszben pompázó hajóhaddal és fényes, modern kereskedelmi gőzösök tömegevel.

Kamimura a japán sorhajótiszt büszkén nézett végig a lábánál elterülő városon és így szólt hozzám:

— Látja „my dear lieutenant“ kezdjük magunkat megismerni! az én nemzetem hatalmas lesz. Látja ezt a hatalmas magyar flottát, ez nekünk ugyanaz, ami önöknek a „home chanel fleet“ a mi erősségünk. Tíz év múlva japán kereskedelmi lobogót is fogják ismerni széles e világon, nem Japánországot, hanem a japán birodalmát. Sokat tanultunk önöktől; de azért megtartjuk nemzeti sajtáságunkat is, a japáni, japán marad mindig és mi összetartunk.

Őn azt mondotta sir, hogy ön nem brit származású, nos hát én voltam az ön hazájában is sir! Fiumében, a torpedó-gyárban és Budapehtsóban is. Voltam a parlament palaceban is és láttam ott sok urat, aki letepte a függőnyt és a korlátot, a székeket is összetörték. Tischa! Tischa-t kiabálták, később megtudtam, hogy ez nem olyan ki-

**MÉLYEN LESZÁLLITOTT ÁRAK
NAGYON OLCÓSÓ KARÁCSONYI VÁSÁR**

Telefonsz.: 788.

Telefonsz.: 788.

BOROS J.

ékszer, óra és látszer áruházában

== RÁKÓCZI-ut. ==

dőben mind erősebben a kormány, a dinasztia ellen fordul. A nép kedvének fordulatát a montenegrói hadjáratnak szerencsétlen menete okozta. A montenegróiak néhány hét óta rendkívül izgatottak s a helyzet súlyosságát fokozza az a körülmény, hogy Skutari, amelynek birtokáért a montenegróiak voltaképpen hareba indultak, eddig még nemesak, hogy nem esett el, hanem még kilátás sincs arra, hogy a várost beveggyék. A nép kedvére való tekintettel Miklós király személyesen vette át a fővezérletet, hogy Skutari nemesse az ő nevéhez fűződjék s ezzel a sikerrel a nép kedvét megjavítsa s a dinasztia állását megerősítse. A város bevétele azonban így sem sikerült, sőt Skutariban a török helyőrség helyzete igen kedvező, míg a montenegróiaknak nagy nehézségekkel kell megküzdeniök s a nagy hideg miatt is sokat szenvedtek, ami szintén megbénítja harci képességüket. Nikita király azzal is megkísérelte népszerűségének visszaállítását, hogy számos összeesküvő tisztnek megkegyelmezett, de a hadi balsiker minden jó szándékát meghiusítja s a nép viselkedése mind nagyobb aggodalmat okoz neki. Belgrádban nagy levertséget okoznak ezek a hírek s a szerbek mindenképpen segíteni akarnának Nikita király helyzetén.

Oroszország nem tekinti casus bellinek.

Pétervár, dec. 20.

A Ruszkoje Szlovó főszerkesztője, a ki Londonban van, egy orosz diplomatával folytatott beszélgetése alapján jelenti, hogy Oroszország az adriai kikötő kérdését nem tekinti casus bellinek. Szerbia nem fog kikötőt kérni az adriai tengeren. Montenegró meg fogja tartani Méduát, minthogy a kikötő kiépítésére elegendő anyagi eszköze nincsen, a

áltás, mint a „hurrah“! vagy a mi „umraki bansaj“-uuk, hanem a miniszterelnök neve. Érdekes volt. Ilyet mi is csináltunk, nem a parlament palacében, hanem mikor Port-Arthurba bevonultunk és megtaláltuk a sok éhező beteget, az éhenhaltak tetemeit s a parancsnok palotájában, a híres biborteremben, ahol az orosz uralkodó arcképe állt, ugyanakkor az ezüstneműek, a halomra hordott élelmiszerek között, jégbe hűtött pezsgőt ivott az orosz tisztikar.

*

Japán színházba mentünk aztán el. Muraki kalauzoit, valami műkedvelő előadást tartottak, valami katonai drámát adtak elő.

A japánok mesterei a halálnak. A szinpadon is megpróbálják tudják tenni a halál zord fenségét; a testnek küzdelmét a megsemmisülés ellen, a készülő lélek utolsó rázkódtatásait oly borzasztó bizottsággal adják elő. Ezek az emberek tanulnak meghalni.

Megszólítottam a mellett ülő japán tisztet.

— Rettenetes ez sir! A halál nem lehet ily kegyetlen, mindent megsemmisítő rémületes küzdelem az életért. Nem! A halál nagy megnyugvás! Én láttam nyugodtan meghalni, sir!

A japán tiszt válaszolt.

— Én is láttam meghalni sir! Láttam a chinapói vadászokat rohanni a liayongi ütközet napján az orosz ütegek ellen. Elestek. A halál angyala, mikor megölte őket, elfelejtette lezárni a szemeiket.

Nem a rémület, hanem a nirvána végtelen nyugalma, a fölöttük ragyogó kék ég derüje csillant meg megtört szemeiken. Vol-

kikötőt Szerbia kezessége mellett fogják megépíteni és Szerbia ebbe a kikötőbe fogja irányítani kereskedelmét.

Macedónia.

London, dec. 20.

A Times jelenti Szalonikiból: Macedónia hovátartozásága dolgában nagy a vélemény eltérés a bolgárok között. Az egyik párt Macedóniát Bulgáriához akarja csatoltatni, a másik párt pedig azt mondja, hogy Macedónia legyen a macedonoké. Az utóbbi párthoz tartozik Szandanszki is, a ki nyíltan agitál a mellett, hogy Macedóniát Bulgária ne annektálhassa. Melnik közelében már összeütközés is volt a két tábor között. Azt hiszik, hogy a békekötés után Macedónia miatt nagy zavarok fognak kitörni.

Ostromlott várak élelmezése.

Konstantinápoly, dec. 20.

A Londonba küldött török meghatalmazottaknak a mai béketárgyalás alkalmával azt a nyilatkozatot kellett volna tenniök, hogy mivel a görög megbízottaknak a béketárgyaláson való részvétele fegyverszünet előzetes megkötése nélkül a békekonferenciát igen hosszadalmassá tenné, vétessék fel a fegyverszüneti jegyzőkönyvbe egy pótmegállapodás, amely megengedi, hogy Drinápolyba és a többi ostromlott török városba élelmiszerek szállíttassanak.

Véres tengeri csata.

Athén, dec. 20.

A tizenhatodiki tengeri csatáról egy hajóskapitány, aki a Dardanellákról érkezett ide, a következő részleteket közli: A Haidreddin Barbarossa páncélos majdnem egészen elpusztult. Mindkét oldalát több ágyugolyó furta át és a lyukakat most viaszos vászonnal takarták be. Estefelé tűz ütött ki a páncéloson, de sikerült eloltani. Halil pasa ad-

tam Port-Arthur futó árkaiban is. Láttam a lelőtt kozák merev kezéhez hozzá fagyva a szuronyos löfegyvert, ajkai között valami szent kép vagy rézkereszt csillant meg. Ez is nyugodtan fogadta a halált. Mert csak a kurda benn nehéz. A lélek és a test tusája. Nézzen oda a szinpadra! A hős már nem küzd az enyészettel. Nézzé! Most a halott hős arcán is ott látja a boldog békét.

Ez az igazi; mi csak ellestük a halál mozdulatait. Jó iskolánk volt. Az a színész, műkedvelő Samakura kapitány a chinapói III. vadászszázad parancsnoka ügyes műkedvelő, nem sir?

*

Elgondolkoztam... ijedten pillantottam Kemimura hadnagyra. Ő a japán faj megtestesítője, büszkén, nemesen, az ő termő erő isteni szikrájával mandula vágásu szemeiben, állt előttem.

A halványsárga őseréjű faj katonája: az új egészséges kulturember, aki elindul hódító útjára a világ ellen.

Nem! Nem a világ ellen! Nem a fehér faj ellen fog háborút viselni japán.

A tradíciók, hagyományok, elavult életfilozófia roskadozó bástyái fognak előtte leomlani. Az elposványosodott erkölcs megfertőzött mocsara fog kiszáradni, elmulni a sárga ősember intésére.

A haldokló Európa meg fog rándulni a delejes érintéstől, de ez a mozdulat már nem lesz öntudatlan, galvánikus vonaglása a haldoklónak; friss vér, a sárga faj tiszta őseréje, vére fogja áthatni a bomladozó Európa öreg testét és felrázza, — új kulturéletre kelti azt.

Fy-Lun.

mirális és sok más tiszt elesett és a legénység közül igen sokan elesetek és megsesültek. A halottakat és sebesülteket egy nagy kórházhajó vette fel. Három más török hajó szintén erősen megrongálódott. Három török torpedóuzó még a csata folyamán biztos helyre menekült.

Te Deum Szalonikiben.

Athén, dec. 20.

György görög király, a trónörökös, Ferdinánd bolgár király, valamint Boris és Cirill főhercegek ma az orosz kápolnában celebrált Te Deumot vettek részt. Az istentisztelet után a két uralkodó hosszabb ideig beszélgetett egymással. Délelőtt 11 órakor György király viszonzta a bolgár király látogatását és a két uralkodó délig együttmaradt. Mindkettőjük kívánságára fényképfelvételt is készítettek róluk.

Este György király dinert adott Ferdinánd és a bolgár főhercegek tiszteletére.

Ferdinánd király szalonikii látogatását egyszerű kirándulásnak mondta és hozzátette, hogy Demirhiszárba is elmegy, a hol valószínűleg találkozni fog Péter királlyal.

Tömeges kérelmek fizetésemelésért.

A Pénzügyi bizottság ülése.

Tegnap délután ismét 3 órától 6 óra utánig tárgyalt Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága. Azokat a kérvényeket vették sorra, amelyekben az egyes tisztviselők és csoportok fizetésemelést, személyi pótlékot, arányosítást stb. kértek.

A költségvetés tárgyalása is ki volt tűzve, de erre már nem jutott idő s így az ünnepek utánra maradt a költségvetés tárgyalása.

Rimler Károly polgármester elnöklete alatt dr Molnár Imre, Gábel Jakab, Szücs Géza, Gerő Armin, Lukács Ödön, dr Adorján Emil, Balogh Döme, Löwenstein Zsigmond, dr Thury László, Papolezy Ferenc és Pásztor Bertalan jegyző vettek részt.

Lukács Ödön előadó ismertette a beérkező kérvényeket.

Az egy állásban 12 évnél régebben szolgáló tisztviselők kérik, hogy magasabb fizetési osztályba soroztassanak. A tanács a kérelem elutasítását javasolja, s ezt a bizottság is elfogadta.

Dr Istvánffy István árvaszéki elnök, Nizsalovszky Sándor ülnök és dr Dóri István alügyész személyi pótlékot kérnek.

A tanács a pótlékot egyiknek sem javasolja, dr Dóri István alügyésznek a IX. fizetési osztály helyett a VIII. fizetési osztályba sorozását javasolja, hogy ne legyen két osztály különbözet közte és a főügyész között.

Dr Molnár Imre, Balogh Döme, Löwenstein Zsigmond Istvánffy elnök kérelmét pártolják, Gábel Jakab Istvánffy István árvaszéki elnöknek 400 korona személyi pótlék megadását indítványozta, de a bizottság mind három kérelmet elutasította.

Eppen így elutasították Jánossy Gyula I. alkapitánynak személyi pótlék iránti kérelmét.

Rác Endre és Dajka Endre alkapitányoknak, tekintettel hosszabb szolgálataikra, évi 350—350 korona korpótlékot fogadtak el.

Elutasították Bartha Béla alkapitánynak egyenruha átalány, Papolezy Ferenc pénztárnoknak 2000 korona és Novák János adóhivatali ellenőrnek személyi pótlék iránti kérelmét.

Jablonszky Emil a VIII. fizetési osztályba helyezése vagy személyi pótlék iránti kérelmét a tanács, bár elismerésre és méltánylásra érdemesnek találta, elutasítani javasolta.

Balogh Döme rámutatott, hogy Jablonszkyknak a közgyűlés már magasabb fizetést szavazott meg, de azt a miniszter nem hagyta jóvá, miért is most a kérelem megadását indítványozta.

Löwenstein Zsigmond szintén pártolta a kérelmet, egyben figyelmébe ajánlotta a polgármesternek, hogy tanulmányozza a két városi pénztár ujjaszervezését.

Dr. Molnár Imre 1000 korona személyi pótlék megszavazását indítványozta.

A többség a kérelmet nem vette figyelembe.

Örömy Gyula építőmester, aki kinevezése előtt szakdíjnak volt, a mostaninál magasabb díjazással. Most ezt a különbözetet (380 kor.) megszavazását kéri.

A tanács javaslata alapján elutasították. Molnár János, Kágyi Lajos és Báthory László fogalmazók 600—600 korona személyi pótlékot kérnek. A tanács javaslatához képest 200—200 koronát megszavaztak, azonkívül Báthory Lászlónak meghagyják a beszállásolásiért az évi 400 koronát.

Elutasították Heringh Sándor és dr. Molnár Imre tb. aljegyzőknek 600—600 kor. személyi pótlék iránti, — Frigyes Izsó állatorvosnak a X. fizetési osztályból a IX.-be sorozása iránti kérvényét.

A 3. oszt. számtisztek kérték, hogy a XI.-ből a X.-be, az I. és II. oszt. számtisztek a X. és IX. fizetési osztályba sorozásukat.

A kérelmet, a tanács javaslata alapján, elutasították; azonban az ügyosztályvezető számtisztek részére évi 400—400 korona személyi pótlékot állapítottak meg.

Az irodatiszteknek magasabb osztályba áthelyezés iránti kérvényüket elutasították.

A becsüsök kérték a XI. fizetési osztályba és a nyugdíjasok közzé sorozásukat, de a kérelmet elutasították; a nyugdíj jogosultak közzé a nyugdíjszabályzat revíziója alkalmából belekerülnek.

A vámszemélyzet fizetésjavítás iránti kérelmét azzal utasították el, hogy jövőre készíti el a tanács rájuk nézve az új fizetési táblázatot.

Szűts Izsó ipariskolai igazgató kérte, hogy a VIII. fiz. osztályba sorozzák, Matkó Benjamin ipariskolai tanító pedig 400 kor. személyi pótlékot kért.

A tanács a Szűcs Izsó kérelmének teljesítését javasolta, Matkóét azonban nem.

Gábel Jakab kapcsolatosan Réz Mihály felügyelőigazgató kérelmét is itt kéri tárgyalni, aki szintén a VIII. fiz. osztályba sorozását kérte. Rámutat, hogy ha Réz a polgári iskolánál marud, ma több fizetése lenne. Felügyel a polgári iskolákra s mégis kevesebb a fizetése, mint az ottani tanítóknak és mint Szűcsnek. Indítványozza, hogy Réz Mihályt is vegyék a VIII. osztályba.

Dr. Molnár Imre hozzájárul Gábel indítványához.

A bizottság úgy Szűcs Izsót, mint Réz Mihályt a VIII. fiz. osztályba sorozta.

A közs. elemi tanszemélyzet fizetés és lakbér emelés iránti kérelmét nem teljesíti, mert az állami tanítók fizetésrendezését be kell várni.

Rigó Szeréna és társainak a magasabb fizetést megadják.

A hivatalosok fizetésemelés iránti kérelmét elutasították.

Becsey Ignác rendőrőrmesternek 200 kor. pótlékot megszavaztak.

A polgári iskolai tanszemélyzet korpótlék emelésére bevárják az iskolaszék véleményét.

Ezzel azután a kérvényeket letárgyalták.

A családi-pótlék.

A családi pótlékról készített szabályzat tárgyalására tértek át. Az összes gyermek-

kel bíró városi alkalmazottak kapnak e szerint családi pótlékot. Az összes kiadás e címen 74000 korona. Felemlítette előadó dr. Hoványi Gyula indítványát, hogy 3 gyermek felül is adjon a város családi pótlékot; ez 4800 koronával emelné a kiadást.

Dr. Adorján Emil látja, hogy a városra a törvény rója ki ezen kötelezettséget. Kérde, hogy csak azok részére van tervbe a családi pótlék, akikre nézve a törvény kötelezőleg intézkedik; vagyis a VI—XI. fizetési osztályra, az összes járandóságok kiegészítése képen. Alólról kell kezdeni, a kisembereknél a segitést. Hoványiét nem pártolja, mert nem tudja, hogy közköltő emelést nem igényel-e, mert adóemelést egyáltalán nem szavaznak meg.

Szűcs Géza kiemeli, hogy ha csak a törvényben kötelezőleg megjelöltek kapják a családi pótlékot, 11 ezer korona kellene, de akkor éppen a kisebbek nem kapják, holott a szabályzat szerint a kisemberek kapnak a 74000 koronából 50000 koronát. A mostani javaslat adóemelés nélkül vihető keresztül.

Gábel Jakab lelkesen üdvözli a tanácsot a javaslatért, amely humánus, de a Hoványi Gyula indítványát még szebbnek tartja s még közköltő emeléssel is megszavazza erre a 4800 koronát.

Dr. Molnár Imre szintén helyesnek, humanusnak, ideálisnak tartja a dolgot, de egyelőre elég kísérlet képen a 3 gyermekhatár. Jövőre ezt ki lehet terjeszteni.

Balogh Döme és Adorján Emil csak addig mennek el, amíg a törvény kötelező.

Szűcs Géza rámutat, hogy akkor nem részesülnek a pótlékban a rendőrök, tűzoltók, tanítók, hiv. szolgák, utcaseprők, tehát éppen a legszegényebbek.

Dr. Adorján Emil a kisemberek részére megszavazza a pótlékot.

Elfogadták ezután változatlanul a beterjesztett szabályzatot.

Az idő már későre járván, a költségvetés tárgyalását elhalasztották az ünnepek után összehívandó újabb ülésre.

A törvényhatóság január hóban rendkívüli közgyűlésben tárgyalja e szerint a város jövő évi költségvetését.

Milyen lesz a választói reform? A tegnapi minisztertanács után a kormánypárt körében már teljes bizonyossággal beszéltek arról, hogy a miniszterelnök december 31-én a képviselőház elé terjeszti a választói jogról szóló reformot. Sőt a kormányhoz közelálló körök már a készülő reform részleteiről is tudtak.

Eszerint a javaslat a jelenlegi választók számát 60 százalékkal fogja emelni. Jelenleg 1,060.000 polgárnak van szavazati joga, az új javaslat pedig ezt a számot 1,800.000—1,900.000-re fogja felemelni. A mostani választók jogait nem vesztik el. Az új kategóriákban főbb elvek szerint a 30 éves korhatár van megállapítva, az értelmi cenzus pedig hat népiskolai osztályt feltételez. A választók bizonyos kategóriája már az irni-olvasni tudás egyszerű bizonyítása alapján választójogot nyer.

Lukács és Hazai Bécsben. Bécsből jelentik, hogy Lukács László miniszterelnök a mai délelőtt egy részét hivatalos teendőinek elvégzésével töltötte. A miniszterelnök ma Hazai Samu báróval együtt tanácskozást fog folytatni Berchtold gróf külügyminiszterrel és Krobotin közös hadügyminiszterrel. Beavatott helyen úgy tudják, hogy a magyar miniszterek utja kizárólag külpolitikai és katonai kérdésekkel áll összefüggésben.

Láztatják a cselédeket.

*

Nem is gondoltuk, hogy a Nagyváradai Napló nem ért egyet a művelt társadalommal a cselédkérdésben. Nagyon közönségesen és nagyon izléstelenül külön véleményt jelent be: tiltakozik a cselédek jó utra vezetése, kiművelése és hasznos foglalkoztatása ellen és azt követeli, hogy nézzék Önök uri hölgyek! engedjék csak ki vasárnap délután is azokat a maszatos kezű, primitív lelkű, esetlen paraszt lányokat az utcára, a bakák közé

A felháborodás és sajnálkozás vegyes érzelme ébred bennünk, amikor egy radikális sajtóorganum így mer beszélni. Hát elvesztették az urak abban a redakcióban a józan gondolkozásukat? . . . Olyan mondani, hogy ne kiadós kézimunkára tanítsák az idegen cselédeket az önfeláldozó patronesszek, hanem adjanak nekik több fizetést . . . Mit szólnak ehhez a zsidó ügyvédek, doktorok, vendéglősök, bankhivatalnokok ideges feleségei? . . . Mert tudvalevőleg a Növendő Egylet patronált cselédjei tulnyomó részben ilyen uraknál szolgálnak.

Nos, hát mit szolt vajjon dr. Szatócs Salamonné tegnap reggel, amikor olvasta ezeket, kedvenc leibzurnáljában? Valószínűleg haragudott egy kicsit, sőt oda is csapta egy kicsit a Nagyváradai Naplót.

— Ejnye, hát ezért fizetek én, hogy házi ilapom ellenem lázítsa fel a cselédemet.

De még ha csak ezt tenné, édes jó Nagyságos Asszonyom. De tudja még mit tesz? . . . Erkölcstelenségeket hirdet. Kikergeti ezeket a szelid, jólelkű némbereket az utcára, hogy ott keressenek többet.

Hát ez már sok! Ennyire perverz gondolkozást igazán még a Nagyváradai Naplóról sem tételeztünk fel. Nagyon furesa, hogy egy sajtóorganum ilyen alacsony izlések szolgálatába szegődik.

És hogy is állunk azzal a tanítással? Azt mondják, hogy irodalomra tanítják ott a cselédleányokat. No látja kedves Nagyváradai Napló! önt pedig még helyesítésre kell tanítani. Mert így nem szabad magyarul írni: „Hetven pesztonkának a nagyságái módot talált arra . . .” stb.

Küldje csak vissza kedves szerkesztő ur azt a zsenge fiatalembert az elemi iskolába. Ön pedig kedves szerkesztő ur, máskor jobban vigyázzon, hogy ne blamirozza ennyire a radikális elveit.

Uri fehérenemű, „Fownes“ keztű, „Habig“ kalap, eredeti angol cipő, egyedüli raktár
Róth M. utódánál.

Középiskolai
magánvizsgára-, érettségire-, javító vizsgákra egész nyáron át készülhet a **dr. Kallay-fele szeminariumban** (Budapest, IX. Lónyay-utca 18 b. Telefon 125—38.) Eredményei köztudomásulag kiadóak.

nem méltó arra, hogy keresztény család asztalán helyet foglaljon. A

Tiszántúl naptára

ebben a tekintetben is kifogástalan lesz; nemcsak díszes kiállítása, hanem tartalmának előkelő színvonala és korrekt keresztény szelleme is garancia arra nézve, hogy olvasóink szeretettel fogják fogadni.

Kérjük ismételt olvasóinkat, terjesszék lapunkat minél szélesebb körben; a hány új előfizetőt szereznek a keresztény sajtónak, annyi új őrtüze lobban fel a keresztény Magyarország egyre növekvő táborának.

..HIREK..

* **A magyar gárdák parancsnokai.** A hivatalos lap mai száma közli a királyi kéziratot: Kedves Lukács! Kinevezem Komlós-Keresztesi báró Fejérváry Géza gyalogsági tábornokot, magyar darabont testőrségem testőrkapitányát magyar testőrségem kapitányává és Kis-Demeteri Gaudernak József lovassági tábornokot, magyar testőrségem testőr alkapitányát és lakparancsnokát magyar darabont testőrségem kapitányává. Kelt Bécsben, 1912. évi december 13-án. Ferencz József s. k.

* **Lukács Ödön előadása Nagyszalontán.** Nagyszalonta közönségének alkalma lesz vasárnap, hogy szakavatott részről megismerje az új adótörvényeket. Lukács Ödön, Nagy-Várad város pénz- és adóügyi tanácsnoka vasárnap előadást tart Nagyszalontán az új adóügyi törvényekről. Az érdekes előadásra Nagy-Váradról is többen elkisérlik Lukács Ödön tanácsnokot a hajduvárosba.

* **A költségvetés a pénzügyi bizottságban.** Nagy-Várad város pénzügyi szakszabotása holnap, pénteken délután 3 órakor a város jövő évi költségvetését tárgyalja. Előzőleg délután 4 órára lett a bizottság összehívva, azonban mivel előbb még a tisztviselők fizetési osztályozását tárgyalja a bizottság, az ülés 3 órakor kezdődik.

* **Az Urak Mária Kongregációja** ma este fél hétkor tartja rendes összejövetelét.

* **Az új hercegprimás arcképe.** A Katholikus Sajtóegyesület kiadásában megjelent és már kapható Csernoch János dr.-nak, az új hercegprimásnak és esztergomi évesek művészi kivitelű heliograveur arcképe. Az igazán nagy gonddal és műizléssel készített pompás heliograveur nagysága 15—20 1—2 centiméter, mely egy 30—40 centiméter nagyságú kinapapír közepére van feldolgozva, a kép alatt a hercegprimás sajtókezű aláírásának facsimilejével. Ennek a képnek darabja 3 koronáért megrendelhető a Kath. Sajtóegyesület központi irodájában (Budapest, I., Ferenciek-tere 7. sz., V. lépcső, I. em.) az összeg előzetes beküldése ellenében. Vidéki megrendeléseknél a csomagolás és a postadíj fejében 50 fillérrel több küldendő! A megrendeléseket a beérkezés sorrendjében, lehetőleg forduló postával intézik el. Újévre elkészül, de már most megrendelhető a hercegprimásnak egy nagyobb és díszesebb kivitelű he-

liograveurje 19—24 cm. nagyságban, 39—50 cm-es finom kinapapíron. Ennek a műlapnak ára darabonként 5 korona lesz és a csomagolás és portó fejében ugyancsak 50 fillér fizetendő. Minthogy a képek ára a minimumban van megállapítva, tömeges rendeléseknél sincs kedvezmény. A művészi kiállításért a Magyar Sokszorosító Műpar. rt.-ot illeti dícséret. A tiszta haszon a Kath. Sajtóegyesületé és azt katolikus ujságok segélyezésére fordítják.

* **A jegyzők fizetése.** Megirtuk pár nappal előbb, hogy a belügyminiszter elrendelte a jegyzők javadalmazási adatainak összeírását. Az összeírás a jegyzők fizetésének rendezéséért szükséges és most lázasan folyik a munka az adatok összegyűjtéséért. Tegnap már érkezett egy jegyzői fizeteskimutatás a vármegye alispánjához. E szerint az ujonnan megválasztott ökrösi körjegyzőnek 1193 kor. készpénz és 120 korona földjövedelem az évi fizetése.

* **A leggyorsabb német gyorsvonat.** Berlinből jelentik: Berlin és Szent-Pétervár között a közlekedést május 1-től kezdődően lényegesen meg fogják gyorsítani, amennyiben ezen a vonalon fog közlekedni Németország leggyorsabb vonata. A Berlin és Szent-Pétervár közötti utat az új gyorsvonat 25 óra alatt fogja megtenni, míg most 30 órára van szüksége a gyorsvonatnak. Német földön Königsberg és Berlin között háromszor fog megállani az új vonat és ezt az 590 kilométer hosszúságú utat 7 óra 22 perc alatt teszi meg és így óránkénti sebessége 80 kilométer lesz. Hasonló gyorsjáratú vonatok már közlekednek déli és nyugati irányban, ámde az óriási forgalom miatt nem tudják a 80 kilométeres átlagos sebességet elérni.

* **Szegény gyermekek felruházása.** A Lajos asztaltársaság, mint minden évben úgy az idén is fel fog ruházni 13 szegény gyermeket. Az idei ruhakiosztás esütörtökön 19-én este 8 órakor lesz rendes értekezlet keretében. A társaság pénztári forgalmáról 1913. január első esütörtökén, január 2-án számol be a választmány.

* **A megyei pótadó kivetése.** A vármegyei pótadó kivetési lajstromokat már kiadta az illetékes főszolgabíróknak a vármegye alispánja, de hiányosan. Alig mulik el nap, hogy a főszolgabírók ne reklamálnak egyes községek lajstromait, amelyek visszamaradtak. Sőt a cséffai főszolgabíró is sürgette tegnap az alispánt.

* **A vármegye közpénzei.** Bihar-vármegye a rendelkezésére álló közpénzeket a helybeli pénzügyintézeteknél helyezi el. Az alispán a napokban felhívta a pénzügyintézeteket, hogy tudassák, milyen kamatot hajlandók adni. Tegnap már két bank is bejelentette, hogy a pénzek után, az adón kívül, 475 százalékos kamatot hajlandók fizetni.

* **Négy korona.** Érdekes körülmények után került tegnap egy uri fiatalember a rendőrségre. A kalauz leszállította a Debrecenbe induló vonatról, mert jegynélkül ült fel. Az ifjut Kállay Kálmánnak hívják, jogász s a m. kir. Opera primhegedüse. Ugy került bajba, hogy Pestről elindulva, egész uton kártyázott társaival s minden pénzét elvesztette. Eközben nem vette észre, hogy átmentek Püspökladányon, ahol neki át kellett volna szállni mivel Debrecenbe akart utazni a szüleihez. Így került Váradra, ahol megessett vele a baj. Előállították Mezey Gyula elé, aki sürgönyözött információért Debrecenbe s jelentette az esetet Gerő fő-

kapitánynak is. Kállay szégyelte, hogy öt toloncuton küldjék haza s mikor megjött a debreceni rendőrség igazoló válasza, Gerő főkapitány kihuzta tárcáját és a viszontlátás reményében előlegezett a könnyelműsködő fiatalembernek 4 koronát utkölségre.

* **Talált tárgyak.** Egy női deréköv, egy csipke endő, egy óra láncsal, egy férfi kalap, egy kötött női kabát és okmány bélyegek, váltó őrlapok. Igazolt tulajdonosaik átvehetik a rendőrségen.

A ROSZ PÉNZVISZONYOK MIATT

karácsonyra minden elfogadható
olcsó árban kaphatók arany,
ezüst ékszerek, gyűrűk és órák

SZILÁGYI GÉZA és TÁRSÁNÁL

RÁKÓCZI-UTON. Helyi és vidéki telefon 630.

x **Szülők figyelmébe.** Legszebb karácsonyi ajándék jól tanuló fiuk részére egy jól lövő flóbert. A legnagyobb örömet csakis ezze szerezhetünk, semmi más ajándék nem teszi meg azt a hatást, mert a fiuk vérében már benne van a fegyver iránti vágy, ezt minden felnőt férfi tapasztalatból tudja. Tehát, ha fiainknak örömet akarunk szerezni és őket a tanulásra serkenteni, úgy vegyünk Ladanyi puskaműves Rákóczy uti üzletében, ahol jótállás mellett lehet mindenféle árban a legjobbat kapni. Történekek és fegyverjavítások, új fegyverek, löpor és seret vadászati kellékek nagy választékban. Telefonszám: 269.

x **Női chevreaux v. box cipő 7 kor.** férfi box cipő 8 kor., chevreaux 9 kor., fiu box cipő 7 kor. 35—39 számig finom női fél cipő 5 kor., nyú szőr kalap 5 kor. állandó parti vételek Feketénél Elite-kávéház mellett. Calosnik nagyon olcsó árban.

x **Kossuth-utca 6. sz. ház emeletén a Körözs felőli oldalon modern három szobás lakás mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.**

x **Jenny Jenő órák, ékszerész és lát-szerész a karácsonyi és újévi alkalomra ajánlja dús felszerelt óra és ékszer nagy rakatárát jutányos árban. Szent János-u. 39. sz.** Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölk. Tanuló felvétetik.

x **Egy 5 szobás lakás Rákóczi-út 32., Gerő-házban, 1913. május 1-re kiadó.**

x **A „Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.” sertéshizlaldájában (Össi-tér) hizott sertések a napi áron egyenként is kaphatók.**

x **TÜZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszent házhoz szállít Weiszberger és Társa. Telefon 688. Telep: Váravelence, vasutnál.

x **A „Kispipa” új köntösben.** A helybeli és vidéki közönség régi, kedvelt szórakozóhelye, a „Kispipa” ódon helyisége melletti modern épületben, tágas, füstmentes termekkel, villanyvilágítással, a higiena minden követelményével ellátva áll rendelkezésére a szórakozni vágyó közönségnek. Jó konyhárról, kitűnő italokról gondoskodik és számos látogatást kér Szujker Tamás vendéglős.

Valódi Amerikai és Chas-sala cipők, legjobb Bor-alino és Pichler kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szerezhetők be.

x Ungváry Gergely könyv- és papirkereskedése Nagyvárad, **Rákóczi-ut** (Orsolya-zárda). Ajánlja dúsan felszerelt raktárát, **szépirodalmi és ifjúsági** könyvekben, valamint **legújabb művészi lapokban.**

Praktikus és olcsó
ékszer- és óra-ajándékok

Schmutzler Jánosnál

szerezhetők be Nagyvárad, **Bazár-épület.**
Órajavitások szakszerűen eszközöltetnek.

Joghallgatók! **Ügyvédi vizsgára** készülők!
Ügyvédi vizsgára, alapvizsgára, szigoriatokra saját
érdeklőkben **Dr Kállay** jogi szemnárúma
esakis után készülnek
Budapest, IX. Lónyai-utca 18 b. (Calvin-tér mellett).
Telefon 125—38. Telefon 125—38.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Csütörtök: Éva. (Bérletszünet.)
Péntek: Éva. (B. bérlet.)
Szombat: Éva. (C. bérlet.)
Vasárnap délután: Napraforgós hölgy;
este: Éva. (Kisbérlet.)
Hétfőn: Éva. (A. bérlet.)

Lehár kéri a nagyváradi lapokat.

Intim szenációja van a Szigligeti színháznak, amely izgalomba ejtette tegnap délelőtt az egész direkciót. Erdélyi Miklós ugyanis az Éva próbája alatt egy táviratot kapott Bécsből egyenesen Lehár Ferentől, aki arra kéri az igazgatót, hogy postafordultával küldje el neki azokat a lap számokat, amelyek az Éva premierjéről számolnak be.

Az érdekes távirat szövege a következő:

Erdélyi igazgató
Nagy-Váradi.

Köszönet a nagyváradi lapokat Éva premierjéről.

Lehár.

A világhírű zeneszerző érdeklődése fel-tűnést keltett. Ez az első eset, hogy Lehár érdeklődött volna valamelyik darabjának vidéki premierje után.

Hiszen a bécsi, londoni, párisi, berlini s budapesti nagy színházak lejátásai után igazán hidegen hagyhatja őt egy vidéki város premierje, közönségének ítélete, akkor is ha az a vidéki város Nagyvárad. S hogy a kiváló zeneszerző mégis érdeklődik a váradi siker iránt s hogy kíváncsi a lapok véleményére, az kétségtelenül — akár mi is az oka — hizeleg Váradi presztízisének. Mert valószínűleg nem kérdé, ha nem birna előtte sullyal.

De lehet, hogy nemcsak ez teszi kíváncsivá Lehárt. Ő tudta azt, hogy itt olyan kiállításban adják az Évát, aminőt egyik vi-

déki színház sem produkál. Megkérdeztük a direktort, aki azt mondta:

— Lehár még december elején érdeklődött a darab előadása iránt Karczag utján, aki az Andor Wien színház igazgatója. Én Karczaggal állandó nexusban vagyok s már akkor jeleztem, hogy teljesen a bécsi előadás után fogom előadni az Évát.

Most Pesten egészen másként fogták föl a darab tendenciáját és Évából egy vicces kis lányt kreáltak. Én komoly Évát akartam és valószínűleg ez keltette fel a Lehár érdeklődését.

Még akkor kilátásba helyezte, hogy lejön a premierre. Most pedig azt írta, hogy ha nem is, de a tavasszal egész biztosan eljön.

Ekkor majd rendezünk egy imponáns Lehár ciklust — tette hozzá a direktor.

Persze siettek eleget tenni Lehár kíváncságának és egy kivételével felküldték címére expedite az összes nagyváradi lapokat.

Itt jegyezzük meg, hogy Erdélyi Miklós a Pesti Hírlap ama hírére vonatkozólag, hogy jövőre Felhő Rózsit hozza primadonnának, felhőből kapott kacának jelentette ki.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

§ **A gondatlan anya.** Mádé Anna tasádfői lakos, amíg elment a mezőre dolgozni, három kis gyermekét bezárta a konyhába. A gyerekek közül a legkisebb másfél éves volt, a másik kettő öt és hat éves. Egy ideig nyugodtan játszadoztak. Játék közben a tűzhely mellé mentek és a két nagyobb gyermek véletlenségből leütötte a forró vízzel telt edényt, melynek tartalma a legkisebb gyermek testére ömlött. A szerencsétlen kis gyermek oly súlyosan összeégett, hogy sebeibe belehalt. Az anyát a bíróság gondatlanság miatt felelősségre vonta. Tegnap tárgyalta az ügyet Petróczy törvényszéki bíró elnöke alatt és Mádé Annát 14 napi fogházra ítélték.

IRODALOM

Megjelent a „Szőlészeti és Borászati Lap Naptára“ jövő 1913-ik évre teljesen új, tárgyilagos, hasznos tartalommal. Főbb rovatai: A naptár és havi jegyzéklapokon kívül Havi teendők a szőlőben és a pincében. Szőlészet. Borászat. Különféle. Hasznos tudnivalók. Természetes életmód. Állatvédelem. Szórakoztató. Vásári jegyzék stb. Ára egy korona. — Szőlősgazdáink különös figyelmébe ajánljuk. Az egy korona előleges beküldése után bérmentve küldik, vagy egy korona 25 fillérért ajánlottan. A Naptár szerzője, kinél az meg is rendelhető: Maurer János, Kecskemét.

TÁVIRATOK

Az aranyosmaróti választás.

Aranyosmarót, dec. 18.

(Saját tud.) A választás fél 6 órakor a legnagyobb vehemenciával tartott. Hat órakor ugy a munkapárti, mint a néppárti jelöltnek 600—600 szavazata volt.

A választás késő éjjel egyegyed 11 órakor ért véget a néppárt fényes győzelmével. Bartos János néppárti jelölt 1657 szavazatot kapott, s ezzel szemben Belicza Pál munkapárti jelölt 1348-at. Így a néppárt 309 szavazattal győzött.

Az orosz miniszterelnök beszéde.

Pétervár, dec. 18.

(Saját tud.) Az orosz miniszterelnök, ma nagyszabású beszédet mondott, az orosz dumában. A miniszter beszéde egyáltalán nem adott a legkevesebb felvilágosítást sem Oroszország leendő magatartása felől. A beszéd fontos dolgokat érintett, de végleges elhatározást nem közölt. Mégis a beszédből inkább lehet arra következtetni, hogy Oroszország egy esetleges háboru esetén Szerbiát nem hagyja magára. Beszéde elején a miniszterelnök a balkáni államok harci dicsőségével foglalkozott.

Az óriási áldozatok árán szerzett dicsőségnek arányban kell lenni az eredményvel. Ennek az eredménynek azonban nem szabad olyan-nak lenni, mely európai konfliktust mozdítana elő. A kormány eddig is nyugodt magatartást tanúsított, ettől a jövőben sem kíván eltérni. Oroszország nem óhajtja, hogy egyik fél harcra szálljon a másikkal, azonban historiai multjához hiven jár el akkor, mikor hitsorsos testvéreit nem hagyja rokonérzet nélkül. Örömeinek ad kifejezést a felett, hogy a békekonferencia megkezdődött, reméli, hogy ez a konferencia határozata nem fog kihatással lenni Oroszország érdekeire. A miniszterelnök beszédét a nagyhercegek is végig hallgatták.

Felrobbant a léghajó.

Budapest, dec. 18.

Londonból érkezik a távirati tudósítás, hogy „Beta“ nevű léghajót négy utassal katasztrófa érte. A levegőben felrobbant a léghajó s roncsai egy fába akadtak. Mind a négy utas megsebesült.

Ujra kitör a harc.

Konstantinápoly, dec. 18.

A hadvezetőség egész biztosra veszi, hogy rövid órák mulva az ellenségeskedés újra megindul. Nem biznak a béketárgyalások komoly eredményében.

Az Élet karácsonyi száma, ugy tartalmának gazdagságánál, mint az illusztrációk és műmellékletek változatosságánál fogva egyenesen szenzációsnak mondható. A mai Magyarország legkitünőbb elméitől találunk benne írókat. Rákosi Jenő, Apponyi Albert gróf, Prohászka Ottokár irtak cikkeket javarészt karácsonyi érzésekben és magyar lélekkel. — Takáts Sándor történelmi cikke Zrinyi Doricáról. — Bán Aladár irodalomtörténeti megemlékezése a finnek Homéroszáról. — Hevesi Sándor tanulmánya Wilde Oszkáról, akiről néhány kiadatlan régi mesét közöl az Élet. Ezenkívül Lampérth Géza mese-drámája, Szemere György novellája, Kosztolányi Dezső, Juhász Gyula, Erdős Renée, Harsányi Gyula versei, valamint az eredeti és sehol még meg nem jelent Jókai-kézirat tesz érdekessé, a rendes kritikai rovatok pedig elevenné az Élet karácsonyi számát.

TÁVIRÁTOK

Bankett Justh Gyula tiszteletére.

Budapest, dec. 20.

(Saj. tud.) A függetlenségi pártok ma délben bankettet adtak Justh Gyula tiszteletére. Justh Gyula beszédet mondott, amelyben azt hangsúlyozta, hogy a függetlenségi pártoknak egyesülniök kellene, az egyesülés programját részletesen is ki kellene dolgozni. Most azonban a kormány ellen a választások előkészítésének munkálatait kell ki-dolgozni.

Kossuth állapota.

Budapest, dec. 20.

(Saját tudósítónktól.) Az éjjel Kossuth Ferenc hirtelen megbetegedett, erős szivgöres vett rajta erőt. Az orvosok egész éjjel a beteg ágya mellett tartózkodtak.

Lukács Budapesten.

Budapest, dec. 20.

(Saját tud.) Lukács László miniszterelnök ma este 7 órakor Bécsből Budapestre érkezett. Hír szerint szenzációs eredménnyel járt bécsi útja s igen sok meglepő intézkedés várható a közel jövőben.

Batthyány Tivadar állapota.

Budapest, dec. 20.

Néhány lap ma hirt adott gr. Batthyány Tivadarnak, a függetlenségi párt alelnökének újabb komoly megbetegedéséről. Gróf Batthyány tegnap muló influenza miatt kénytelen volt az ágyban maradni, de állapota semmiféle aggodalomra okot nem szolgáltatató könnyű meghülés.

A nantesi színház leégett.

Páris, dec. 20.

Franciaország legnagyobb vidéki színháza, a nantesi Renaissance

színház tegnap reggel teljesen leégett. Azt hiszik, hogy egy munkás eldobott égő cigarettája okozta a tüzet. A kár egy millió franknál nagyobb.

A kormány mellett.

Kolozsvár, dec. 20.

(Saj. tud.) Ma volt a törvényhatósági közgyűlés, amelyen nagy izgalmat keltett az a javaslat, amely bizalmatlanságot kért szavazni a kormány ellen. Viharos viták után a közgyűlés 23 szavazattal elvetette az indítványt.

A trónörökös müncheni útja.

München, dec. 20.

Ferenc Ferdinánd főherceg tegnap este fél tizkor elutazott. A pályaudvaron bucsuvétel céljából az osztrák-magyar követség, a díszszolgálat és az osztrák tiszti küldöttség tagjai jelentek meg.

Elhunyt főrendiházi tag.

Budapest, dec. 20.

(Saj. tud.) Ma hajnali 4 órakor meghalt Laszkáry Gyula főrendiházi tag, a Dunán inneni evangélikus egyház világi főfelügyelője. Laszkáry 72 éves volt.

Szerbia csak utat kap.

Berlin, dec. 20.

(Saját tud.) A nagyköveti konferencia mai tanácskozásán arra a megállapításra jutottak, hogy Szerbia a jelenlegi körülmények között az Adrián nem kaphat kikötőt. Azonban gazdasági érdekeinek megvédésére kielégítésül semleges utat kap az adriai tengerhez.

Átszökött kozákok.

Krakkó, dec. 20.

(Saját tud.) Nova Reforma jelentése szerint az orosz-lengyel határon ma átjött 130 főből álló fegyveres kozák csapat Ucsine mellett. Jelentkeztek a lengyel hatóságnál és önként lerakták a fegyvert, ezzel jelezve, hogy kényre-kedvre megadták magukat. Az eset nagy örömet keltett egész Orosz-lengyelországban.

Eredménytelen a békekonferencia.

Szófia, dec. 20.

Az a hír, hogy a csütörtöki békekonferencia teljes eredménytelenséggel végződött, itt nagy nyugtalanságot keltett. Biztosra veszik a harc folytatását, mert a bolgárok nem akarnak lemondani Drinápolyról, a törökök pedig nem hajlandók átadni.

Poincare nyilatkozata.

Páris, dec. 20.

(Saj. tud.) A francia kamara holnapi ülésén Poincare miniszterelnök megnyugtató nyilatkozatot fog tenni az európai feszült helyzetről.

Albán trónkövetelők.

Róma, dec. 20.

Az albán trónpretendensek száma napról-napra növekszik. Egyik lap megállapítja, hogy jelenleg 27 jelöltje van az albán koronának s 9 albán család akarja trónigényeit érvényesíteni.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanya.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Májusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	786.—
Osztrák hitelrészvény	—	603.—
Jelzálogbank	— — —	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Magyar bank	— — —	531.—
Közuti vasut	— — —	651.—
Városi villamos	— — —	373.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	713.—
Rimamurányi	— — —	689.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

Szacsuvay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nívásra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Ha nincs megelegetve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák **24 óra alatt**. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

**Figyelem!
Fióközlet nincs!**

NAGY GYULA

Nagyvárad, Olaszi, Rákóci-ut

ajánlja saját gyártmányu **kefe és meszelő nagyraktárát**. Dus választék **finom illatszerekből, pipere-szappanokból** és mindennemű **fésűkből és hajtűkből**. Raktáron tart **fürdő és kocsimosó szivacsokat** jutányos árban. **Fogkefék** felelősség mellett. Különböző karácsonyi és újévi ajándékok olcsó bevásárlási forrása.

**Figyelem!
Fióközlet nincs!**

Kiadó legelő.

A margittai járás B. királyi község határában fekvő birtokomnak mintegy 220 magyar holdat kitevő legelő és kaszáló részét mostani december 15-től 1913. évi december 1-ig egészben, esetleg két részben is legeltetés céljából kiadom, van rajta egy 100 darab jószágra való istálló, melynek használata 1913. évi május 5-ig megegyezés e-etén legelő bérlettel jár, gazdaságomban leze ő mellett nagymennyiségű szalma van, melyből korlátolt mennyiségben ingyen adok trágya termelés végett. Ajánlatok a haszonbéri összeg és esetleges feltételekkel 1912. évi december 20-ig **Kacsora Károly föld birtokoshoz Margittára** címzendő.

Ujdonság! Ujdonság!

Tündér harangok.

Bárki egy ora alatt megtanulhat rajta játszani. Kovácsolt vas állványon, 15 összehangolt ezüstfémcsongóval van ellátva. Erős szép kivitelben, verőkkel, tokkal, mesés ajándékkal együtt csak 10 korona Wágner a „Hangszer Király”

országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában, **BUDAPEST, JOZSEF-KORUT 15. SZÁM.**
Ovás: Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.

Villanyerő berendezés.

Arjegyzők kívánatra.

Saját ház.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Refizetett alaptőke: 1,000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindennemű bankszerű beszedésekkel (incassó olcsó díj mellett).

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra

Házi csatornázást

szakszerűen készít

Kondor Dezső Nagyvárad

Nagypiac-tér 1. Telefon 969. Gyár: 1062

Cement, gipsz, nád, fedéllemez, cserép, kőpor, oltott mész stb. eladás.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a **Wolfram lámpák**

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárak.

lámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete

fűszer-, esemege-bor és gyarmatárukban

Telefon 769. sz.

legolcsóbb bevásárlási forrás.

Telefon 769. sz.

Rákóci-ut, 6 szám alatt az Orsolya-zárda épületében

Nagyváradai Templomüvegfestészet Üvegcsiszoló és Tükörárúgyár R.-T.

TELEFON
11—64.

Nagyváradon, Gerliczi-utcza.

TELEFON
11—64.

Üvegcsiszolás
Üvegvésés
Üvegbetétek
Kirakatbetétek
Üvegedzés

Öntött tükrök
Coll-tükrök 2. mm. vastag
Polirt és finn tükrök
Faönttükrök

Fémkeretezés
Réz, nickel foglalatok
Diszüvegezés
Üvegfestészet
Homályosítás

tábla és tükörüveg nagyraktár

Opalescens és színes üvegek.

Kirakatüvegek

Épületüvegezés

Rajzokat és tervezéseket díjtalanul végezzük
Arjegyzéket és árajánlatot bérmentve
Szállítunk az ország bármely részébe

Amerikai üvegmozaik épülethomlokzatok ki-
képzésére. Hajlitott tükörüvegek.

Megnyilt az Apolló-drogueria!

Van szerencsém Nagyvárad és Biharmegye közönsége érdeklő-
dését felhívni arra, hogy

kedden, e hó 17-én

megnyilt a Rákóczi-úti Rimanóczy-palotában az új

Apolló drogueria

Azt a kitüntető támogatást, melylyel Nagyvárad és Biharmegye
közönsége eddigi gyógyszerészi működésem iránt tanusított, hiszem,
ki fogom érdemelni a higiénia legujabb és legmodernebb követelmé-
nei szerint berendezett **Apolló drogueria** részére is

Egyelőre arra kérem Nagyvárad és Biharmegye tisztelt közön-
ségét, hogy kegyeskedjék a hosszú tanulmányozás eredményével,
ambicióm és áldozatkészségem teljességével berendezett **Apolló-
drogueriát** megtekinteni, a hol dús választékban és legkiválóbb
minőségben lesznek felhalmozva **gyógyszerárúk, illatszerek,
pipere- és háztartási cikkek.** Betegápolási cikkek. Rum,
thea, likör és cognac-különlegességek.

Kiváló tisztelettel:

Farkas István,

az Apolló-drogueria tulajdonosa,

Rákóczi-ut, Rimanóczy-palota.

TELEFON: 13—02.

Karácsony-fára való mézeskalács

és midennemű cukorkák nagyválasztékban gyári áron.

Jótekingy intézetek, iskolák és egyletek részére nagy árendmény.

Valódi akácvirág-mézből készült mézeskenyér, mandulás-, töltött- és Nürnbergi mézeskalács különlegességek. ● Debreceni mézestányér, debreceni vajasperec.

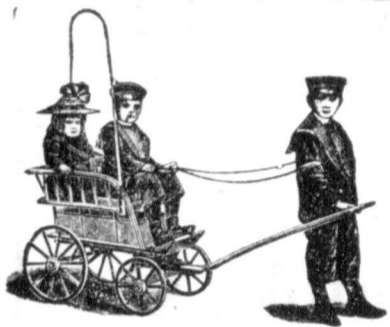
— Valódi akácvirág és csemegeméz. —

Karácsonyfára való és Tündér-fényszóró gyertyák. — Régi megbízható üzlet e szakmában.

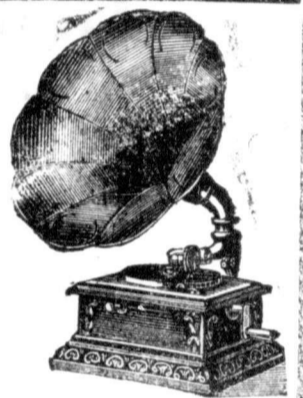
Alapított :
1835. évben.

Fröhlich Főzsef Nagyvárad, Szent Fános-u.

Telefonszám:
907.

G Y E R M E K — J Á T É K

a legnagyobb választékban

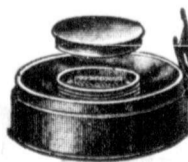
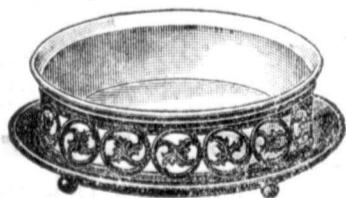
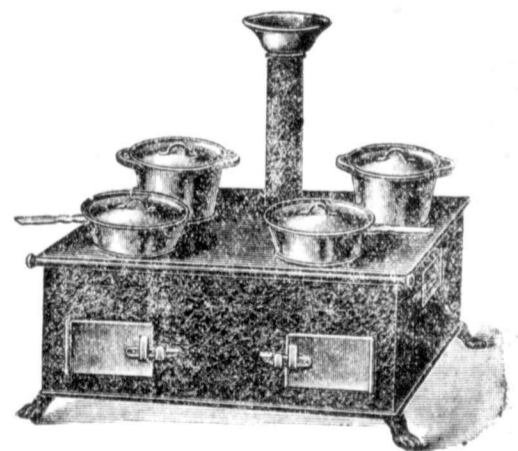
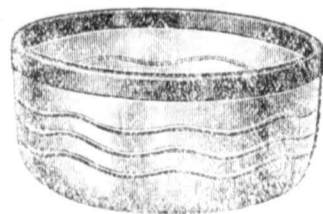
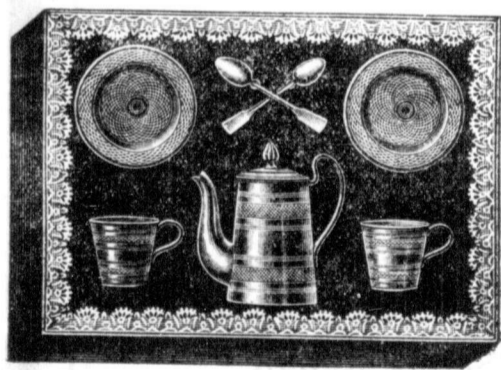
LŐRINCZ

cégnél

Nagyvárad
Bémer-ter.

Telephon 12-68.

Telephon 12-68.

TARSOLY és RISZTÓ Nagyvárad, Rákóczi-ut
különlegességek vaskereskedése.
Valódi porosz fűtőszén házhoz szállítva.